

Η ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΗΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΝ ΕΡΓΟΝ ΤΟΥ ΠΑΣΤΕΡ

Διὰ τοῦ Παστέρ ἡ ὑγιεινὴ ἐξειλίχθη εἰς μίαν ἐπιστήμην, ἥτις ἐπεβλήθη εἰς πάσας τὰς ἀνθρωπίνους κοινωνας. "Ἐν Ἐθνος, εἰς τὸ ὅποιον ἡ ὑγιεινὴ δὲν εἶναι ὀργανωμένη, εἶναι ἔν ἔθνος βάρβαρον. Ἡ μέριμνα διὰ τὴν δημοσίαν ὑγείαν, εἶναι τὸ πρῶτον καθῆκον παντὸς πολιτικοῦ, εἶχεν εἶπεν ἄλλοτε ὁ Ντισραέλι. Ἡ κατοικία, τὸ ἔνδυμα, ἡ τροφή, ἡ ἐργασία τοῦ ἀνθρώπου, ἀκόμη καὶ αὐτὴ ἡ ἀναπνοὴ του εἶναι ἀντικείμενα τῆς ἐπιστήμης, ἀντικείμενα ποῦ τὰ σπουδάζουν πειραματικῶς διὰ νὰ ἀυξήσουν τὴν εὐημερίαν καὶ τὴν εὐτυχίαν τοῦ κόσμου. Δὲν ὑπάρχει πλέον ἀποικισμός: Αἱ ἀσθένειαι αἰτίαι ἐπικαθύνται εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου εἰς τὰ τροπικὰ κλίματα κρατοῦνται σήμερον εἰς ἀπόστασιν διὰ τῶν μεθόδων τοῦ Παστέρ.

Καθὼς δὲ κατέστη ἀνάγκη νὰ ἐξαλειφθοῦν αἱ μεγάλαι ἐπιδημιαί, οἷαι ἡ χολέρα ἡ πανώλης, ἡ εὐλογιά καὶ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ ὑγιεινὴ κατέστασις τῶν μεγάλων ἐμπορικῶν δδῶν τόσῳ τῆς ξηρᾶς, ὅσω καὶ τῆς θαλάσσης, ἡ ὑγιεινὴ κατέστη διεθνής. Τὸ πλέον ἀξιοσημειωτόν τμήμα τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν εἶναι ἐκεῖνο, ποῦ συναρμόζει τὰ μέτρα ὑγιεινῆς εἰς ὀλόκληρον τὸν κόσμον διὰ πληροφοριῶν, ὁμοιοτήτων, ἀποτολῶν καὶ διεθνῶν συμβάσεων.

Ὁ Παστέρ ὠφέλησεν ἐπίσης τὴν κοινω- νίαν σημαντικῶς, ἀποδείξας διὰ τῆς δυνάμεως ἀκαταμαχίτων ἐπιχειρημάτων, ὅτι ἔν ἔθνος ἐκφυλίζεται, ἂν δὲν διαθέτῃ μίαν καλὴν ἐπιστημονικὴν ὀργάνωσιν.

Ὁ Παστέρ εἶναι ἐκεῖνος ποῦ ἔκαμε τὸ πᾶν διὰ τὸν πολλαπλασιασμόν τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργαστηρίων.

Δυστυχῶς σήμερον λόγῳ τῶν παντὸς εἰ- δους δυσκολιῶν ποῦ προῦλθον ἐκ τοῦ πολέμου, ἡ πρόοδος αὐτῆ, ἥτις συνέπεσε μετὰ τὴν ἐπιστημονικὴν ὀργάνωσιν τοῦ Παστέρ, ἐσταμάτησε.

Οἱ ἐπιστημονικοὶ προῦπολογοῖσμοὶ ἐστένευσαν λόγῳ τῆς ἀκριβείας τῆς ζωῆς. Οἱ νέαι προσελκύονται πρὸς τὰς κερδοσκοπικὰς ἐπιχειρήσεις, ἐνῶ αἱ σπουδαὶ αἰτίαι ἀπαιτοῦν ὠρισμένην ὑλικὴν ἀδιαφορίαν ἐγκαταλείπονται.

Σήμερον ὑπάρχει παγκόσμιος κρῖσις ἐργαστηρίων. Καὶ ἐδῶ ἀκόμη ὁ Παστέρ παραμένει ὁ διδάσκαλος καὶ ὁ δόγηγος τῆς ἀνθρωπίνης ζωῆς. Μετὰ τὴν Γαλλικὴν καταστροφὴν κατὰ τὸ 1870 ὁ Παστέρ ἐδημοσίευσεν σελίδας τινὰς περὶ τοῦ ζητήματος ποῦ τοῦ ἐπέτεξε τὴν καρδίαν.

«Διατὶ ἡ Γαλλία δὲν ἐνῆρκε ἀνθρώπους ἀνωτέρους κατὰ τὴν στιγμήν τοῦ κινδύνου.»

Διὰ τὴν ἄλλειψιν ταύτην κατηγορεῖ τὴν περιφρόνησιν καὶ τὴν ἀδιαφορίαν τῶν Γάλλων διὰ τὰ μεγάλα ἔργα τῆς σκέψεως καὶ εἰδικῶς τῶν ἐφημεροσμένων ἐπιστημῶν.

Ἡ Γαλλία ἠρέθη εἰς τὸ παρελθόν τῆς, νομίζουσα ἑαυτὴν ἀκόμη μεγάλην διὰ τῶν ἀνακαλύψεων τῆς ἐπιστήμης, εἰς τὰς ὁποίας καὶ ὠφελε τὴν οἰκονομικὴν τῆς εὐημερίαν, ἀλλὰ μὴ διακρίνασα, ὅτι ἄφησε ἀφρόνως νὰ σιτηθῶσιν αἱ κρίσεις τῆς, ἔφθασα εἰς τὸ σημεῖον ἐκεῖνο μετὰ τὸν πόλεμον τοῦ 1870.

Τὰ λόγια ταῦτα τοῦ Παστέρ, ἰσχύουν κατὰ μείζονα λόγον δι' ἡμᾶς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἐδείξαμεν, καὶ ἐξακολουθοῦμεν, ἀκόμη δυστυχῶς νὰ δεικνύωμεν τὸν ὑψιστον

βαθμὸν ἀδιαφορίας τόσῳ πρὸς τὰς ἐπιστή-
μας γενικῶς ὅσω καὶ πρὸς τὰς θετικὰς ἐ-
πιστήμας εἰδικώτερον.

Πολλαπλασιασμὸς τῶν ἐργαστηρίων καὶ
ἐγκατάστασις ἐν αὐτοῖς νέων ἀνδρῶν δια-
καιομένων ἀπὸ τὸ ἱερὸν πῦρ τῆς μαθήσε-
ως, αὐτὸ ὑπῆρξε τὸ ἰδεῶδες τοῦ Παστέρ.
Ἐνδιαφεροῦντε, σὰς ἐξορκίζω, ἔγραφε τῷ
1865 ὁ Παστέρ, διὰ τὰ ἱερὰ αὐτὰ καθιδρύ-
ματα, τὰ ὁποῖα λίαν χαρακτηριστικῶς κα-
λοῦν ἐργαστήρια,

Ζητήσατε, νὰ τὰ πολλαπλασιάσουν καὶ
νὰ τὰ πλουτίσουν: Εἶναι οἱ ναοὶ τοῦ μέλ-

λοντος, τοῦ πλούτου καὶ τῆς εὐτυχίας. Δι'
αὐτῶν καὶ μόνον δι' αὐτῶν ἡ ἀνθρωπότης
μεγαλάνει ὄνυμα μὴ ἀναγινώσκῃ εἰς τὰ
βιβλία τῆς φύσεως, εἰς τὰ ἔργα αὐτῆς, ἔρ-
γα προόδου καὶ γενικῆς ἁρμονίας, ἐνῶ τὰ
ἔργα αὐτῆς τῆς ἀνθρωπότητος, δὲν εἶναι
δι' αὐτὸν συνήθως ἢ ἔργα βαρβαρότητας,
φανατισμοῦ καὶ καταστροφῆς.

Πόσον ἀκριβῶς προσαρμύζονται οἱ λόγοι
οὗτοι τοῦ Παστέρ δυστυχῶς καὶ εἰς τὴν
σημερινὴν κατάστασιν τῶν παρ' ἡμῖν πραγ-
μάτων. Ω.

.....
ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΕΡΑΣΜΕΝΟΥΣ ΑΙΩΝΕΣ
.....

Κ Ο Μ Α Ι Θ Ω

[Εἰδυλλιακὴ, τραγικὴ ἱστορία ἀρχαίας ἐποχῆς καὶ τοπικοῦ ἐνδιαφέροντος.]
Τοῦ Πατρινοῦ συγγραφέως κ. ΜΑΚ—ΑΘΑΝ
.....

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

—Εἶμαι ἐλεύθερη νὰ κάνω ὅ,τι θέλω, ἐτό-
νισε, καὶ νὰ πηγαίνω μ' ὅποιον θέλω...

—Καμμιά ἄλλη ἀπὸ τῆς κόρης τῆς Ἀρόης
δὲν θὰ τολμοῦσε νὰ πῆ τέτοια λόγια. Νὰ
δοῦμε ὅμως ἂν ἔχει αὐτὴ τὴ γνώμη κι' ὁ πα-
τέρας σου.

—Ὁ πατέρας μου ἔχει ἐμπιστοσύνη σὲ μέ-
να...

—Ἄπορεῖ νὰ εἶχε δὲν ξέρω ὅμως ἂν θάχῃ
ἀπὸ δῶ καὶ πέρα.

—Ἄν βρέθηκε κανένα φαρμακερὸ φεῖδι κι'
ἔχυσε δηλητήριο στὴ γεροντικὴ καρδιά του....

—Δὲν βρέθηκε κανένα φεῖδι, ἀλλὰ ἕνας φί-
λος του ποῦ θέλει τὸ καλὸ σου, Κομαιθὼ καὶ
θέλει νὰ σὲ συγκρατήσῃ ἀπὸ τὸν κατήφορο
ποῦ πῆρες...

—Ἡ κόρη τοῦ Εὐμόλου δὲν πῆρε κανένα
κατήφορο οὔτε ἐπιτρέπει σὲ κανένα νὰ ἐνδια-
φέρεται γι' αὐτήν.

—Δὲν μπορεί νὰ μὴν ἐνδιαφέρεται κάποιος
ποῦ διάλεξε ὁ ἴδιος ὁ πατέρας σου γιὰ νὰ ἐ-
νώσῃ τὴ ζωὴ σου μὲ τὴ δική του...

—Κι' αὐτὸς ὁ κάποιος ποιὸς εἶνε;

—Ἐγώ:

Μ' ὅλη τὴν πίκρα καὶ τὴν ἀηδία τοῦ δοκίμα
ξεν ἢ Κομαιθὼ, γέλασε, χωρὶς ν' ἀπαντήσῃ
στὴν ἀποκάλυψιν τοῦ ἀνθρώπου αὐτοῦ ποῦ δὲν
μποροῦσε νὰ δῆ στὰ μάτια της.

Ὁ Κλεινίας ὅμως ποῦ ἦταν μαγεμένος μὲ
τὴν ὁμορφιά της —πρώτη φορὰ τὴν πλησίαζε
δὲν πρόσεξε τὸ γέλοιο της καὶ νομίζοντας πῶς
τῆς ἔκαναν μεγάλην ἐντύπωσιν ὅσα τῆς εἶπε ζύ-
γωσε κοντὰ της καὶ προσπάθησε νὰ τὴν ἀγκα-
λιάσῃ.

Τὸ παράτολμο αὐτὸ κίνημα ἔφερε τὸ αἷμα
στὰ μάτια τῆς ὁμορφῆς κόρης καὶ πνιγμένη
ἀπὸ τὴν ἀγανάκτησιν ποῦ τὴν εἶχε κυριεύσει ὁ-
λόκληρη, τὸν ἐξράπισε:

Ὁ ἀσημάνθρωπος δὲν ὑπεχώρησε οὔτε μ'
αὐτὴ τὴν προσβολή.

Ἐγινε περὶ ἐπιθετικὸς καὶ μεταμορφώθηκε
σ' ἀληθινὸ κτήνος.

Βγάζοντας ἀφροῦς λύσσας ἔπιασε τὴν κόρη
τοῦ Εὐμόλου ἀπὸ τὴ μέση καὶ λυγίζοντάς τὴν
κυλίστηκε χάμω μαζί της,

Ἡ πονὴ τοῦ τῆς ἔκαιγε τώρα τὸ πρόσωπο